

Pleseň plodov a rizómov jahôd

Pleseň plodov a rizómov jahôd je spôsobená účinkom mikroskopickej huby *Phytophthora cactorum*. Do spektra hostiteľských rastlín tohto škodlivého organizmu patria jahoda, javor, breza, dula, mišpuľa, orech, levanduľa, jabloň, hruška, slivka a egreš. V článku si priblížime príznaky, priebeh šírenia a ochranu proti *P. cactorum* na jahode.

Mikroskopická huba spôsobuje narušenie cievnych zväzkov. Pozorovať možno vznik hniloby koreňového krčka a koreňov jahôd, ako aj ochorenie plodov či kvetov. Príznaky možno pozorovať predovšetkým najskôr v hornej časti hostiteľskej rastliny. Viditeľné sú 1-4 týždne po výsadbe rastlín. Prvotným príznakom je zakrpatenie rastlín jahôd, na listoch je viditeľné modrozelené sfarbenie a vädnutie. Na začiatku hubového ochorenia pri pozdĺžnom priereze koreňovým krčkom môžeme vidieť vodnaté pletivo hnedého sfarbenia. Časom sa pletivo krčka sfarbí do červenohnedej farby. Aj koreňový systém býva napadnutý, pričom niektoré korene odumierajú. Väčšie korene, ktoré vychádzajú z postihnutej časti, sú na báze čierne a v ich pletive sa vytvárajú oospóry. Najčastejšie príznaky môžeme pozorovať počas letných mesiacov. Príznaky na listoch sú viditeľné na okrajoch a neskôr aj na čepeli medzi žilami, ktoré najskôr hnednú až usychajú. Najmladšie listy ako prvé začínajú vädnúť. V prípade pokusu, keď sa snažíme vytrhnúť rastlinu z pôdy, dochádza k oddeleniu nadzemnej časti, a to v mieste koreňového krčka. Teda hranica medzi zdravým a infikovaným pletivom je nápadná. Infikované hostiteľské rastliny môžeme nájsť hlavne v nižšie položených miestach pozemkov. Na plodoch sa príznaky môžu objaviť hocikedy počas ich vývoja. Pozorovať môžeme tvorbu charakteristických svetlohnedých škvŕn, ktoré sa postupne rozširujú. Povrch plodov jahôd je pevný aj kožovitý. Za daždivého a vlhkého počasia sa na plodoch tvorí typický povlak mycélia, ktorý je bielej farby. Napadnuté zrelé plody sú na pohľad relatívne zdravé, mäkšie a majú ružové sfarbenie. Keď plod jahody prerežeme, môžeme vidieť tmavšie časti a cítiť hnilobu. Chuť je pomerne výrazná. Mikroskopická huba dokáže byť v neaktívnej odpočinkovej forme (oospóry či chlamydospóry) aj niekoľko rokov v pôde alebo vo forme mycélia na napadnutých častiach hostiteľských rastlín. Za optimálnych podmienok spóry *P. cactorum* klíčia a vytvárajú sa sporagiá, ktoré obsahujú zoospóry infikujúce rastliny. Na vznik hubového ochorenia sú potrebné vhodné podmienky, ktorými sú dlhšie trvajúce ovlhčenie povrchu rastlín, aby sa pôda mohla nasýtiť vodou a teploty okolo 15-28°C. Napadnutá hostiteľská rastlina postupne odumiera.

V rámci ochranných opatrení odporúčame na pozemkoch používať zdravý výsadbový materiál a vyhýbať sa výsadbe na vlhkých miestach. Možné je aj pestovanie rezistentných alebo odolnejších odrôd. Priama chemická ochrana nie je možná.

Pestovanie jahôd na minimálne 10 cm vyvýšených hriadkach znižuje napadnutie. Solarizácia pôdy dokáže znížiť početnosť spór. Jej uskutočnenie sa môže vykonať po vytvorení vyvýšených záhonov, a to počas leta. Uskutočnenie solarizácie – pôda v záhone sa prekryje čierne sfarbenou fóliou, čím sa zabezpečí zvýšenie teploty pôdy až na 50°C a nechá sa pôsobiť po dobu 30-45 dní. Do pôdy možno zapracovať pozberové zvyšky kapustových plodín (napr. repka), čím je efekt solarizácie vyšší. Odporúčame si prichystať hriadku na jahody vopred, vytvoriť si vyvýšený záhon, zasieť repku v predstihu a pred procesom solarizácie ju zapracovať do pôdy.